

Po pesimističnem scenariju lahko dobimo dva otoka

Dvig gladine morja Skrajni čas za pripravo strategije prilagajanja rabe obalnega pasu vplivu podnebnih sprememb

Po pesimističnem scenariju lahko dobimo dva otoka

Dvig gladine morja

Skrajni čas za pripravo strategije prilagajanja

rabe obalnega pasu vplivu podnebnih sprememb

Prognoze kažejo, da se bo gladina morja do leta 2100 dvignila za več kot en meter, po optimističnem scenariju pa za okoli 60 centimetrov, pravi dr. Primož Banovec, direktor Inštituta za vodarstvo, ki je po naročilu direkcije za vode izdelal strokovne podlage za strategijo prilagajanja rabe in dejavnosti obalnega pasu zaradi vpliva podnebnih sprememb na višino gladine morja.

NATAŠA ČEPAR

Izsledke so včeraj prvič predstavili na posvetu, ki sta ga organizirala Fakulteta za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani in Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte občine Izola. Gre sicer za del širše strategije, ki nastaja pod okriljem resornih mini-

strstev za okolje, podnebje in energijo ter za infrastrukturo, nared pa naj bi bila v prihodnjem letu.

»Naša obalna mesta, v nasprotju s tistimi ob oceanih, niso izpostavljena visokemu plimovanju, a so – prav zato – ogrožena, ker so zgrajena zelo blizu morja. Za leto 2100 se tako izrisuje zelo pesimističen scenarij – da dobimo dva otoka, Izolo in Koper,« razlaga Banovec. Kot nadaljuje, gre pri predvidenem več kot enometrskem zvišanju gladine morja le za dvig srednje gladine morja, pri čemer niso upoštevani ekstremni dogodki, kot so ekstremna plimovanja. Po njegovih besedah prihajajoče razmere zahtevajo preplet ukrepov, začenši z gradnjo fizične zaščite

bodo izzivi, s katerimi se bodo srečali naši vnuki in pravnuki, zahtevali še bistveno več,« opozori.

Že zdaj je očitno, da bo treba prenoviti kanalizacijski sistem obalnih mest, v katerega vse pogosteje vdira morska voda, kar povzroča tudi težave čistilnim napravam, ki so prilagojene za sladko vodo. Po eni od ocen bi ta strošek znašal okoli 100 milijonov evrov. Gradbena zaščita izpostavljenih obalnih območij z nasipi, črpališči, zapornicami ali sistemskimi dvigi površin pa bi zahtevala celo do dve milijardi evrov. »To se sliši ogromno, a gre za naložbe, ki naj bi bile razporejene na več generacij do konca stoletja,« poudari. Pri tem so izziv tudi kulturno zaščitena mestna jedra, kot je, denimo, v primeru poplavno močno ogroženega Pirana. Glede na majhnost slovenske obale je časa za ukre-

panje dovolj, pomiri sogovornik, je pa skrajni čas za načrtovanje teh ukrepov oziroma za sprejetje ustrezne strategije. Po najbolj črnem scenariju, ki upošteva stalitev ledenikov na Grenlandiji in Antarktiki, bi se v skladu s strokovnimi predvidevanji do leta 2300 morska gladina lahko dvignila celo za 33 metrov.

Obalne občine same ne bodo zmogle

Marko Starman, pravnik in direktor strunjanskega krajinskega parka, je opozoril na pomanjkljivost slovenske zakonodaje z vidika specifičnih vprašanj, povezanih z morjem. Po njegovem bi bilo najbolj smiselno to specifično upoštevati že v okviru obstoječe

»Ena od bistvenih stvari je financiranje protipoplavne zaščite. Ob deljeni pristojnosti med državno in občinsko ravno hitro naletimo na nedefinirana področja. Obalne občine so v drugačnem položaju kot druge občine po Sloveniji, saj gre v primeru sistemskih ukrepov za enormne stroške, ki jih same ne morejo kriti,« poudari.

»Obstoječi program evropske kohezijske politike 2021–2027 ne predvideva naložbenih aktivnosti za zaščito obalnega območja, za kar bo treba poskrbeti v prihodnji finančni perspektivi, a to ne pomeni, da sredstev že zdaj ni mogoče črpati iz evropskega sklada za podnebne spremembe. Prav tako so za to na voljo drugi evropski finančni viri, na katere se prepogosto pozablja,« pa je povedal Gabriel Mežang Nkodo iz vladnega urada za kohezijsko politiko.

